

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (Fi2024/01273)

Förenkla och förbättra (SOU 2024:36)

Kommitténs uppdrag i sammandrag

Kommittén har haft som uppgift att lämna förslag som förenklar och förbättrar 3:12-reglerna för fåmansföretag med syfte att i högre grad gynna små och medelstora företag, vilket ska underlätta för dem att växa, anställa och attrahera kapital. Samtidigt får förslagen inte öppna upp för sådan inkomstomvandling som 3:12-reglerna syftar till att förhindra. Direktiven innehåller dessutom ett antal deluppdrag där vissa delar av regelverket ska analyseras med syfte att exempelvis göra hanteringen av personaloptioner effektivare. I betänkandet lämnas bland annat följande förslag:

- En ny modell för beräkning av gränsbeloppet, som innebär att dagens förenklingsregel och huvudregel slås ihop till en gemensam regel.
- Dagens två takbelopp för utdelningar och kapitalvinster slås ihop till ett gemensamt takbelopp på 90 inkomstbasbelopp som maximalt får tas upp i inkomstslaget tjänst.
- Ett snävare närståendebegrepp för fåmansföretagsreglerna som innebär att syskonkretsen inte längre ska räknas som närstående vid tillämpningen av reglerna.
- Flera tids- och karensregler kortas med ett år.

Kommittén föreslår att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Sacos ställningstagande

Entreprenörskap, innovationer och skatter

Saco anser att skattesystemet ska vara utformat på ett sådant sätt att det främjar entreprenörskap och innovationer. Detta är två företeelser som kan betraktas som två sidor av samma mynt där snabbväxande entreprenöriella företag är viktiga för innovationer och ekonomisk tillväxt. Dagens skattesystem gynnar i högre grad etablerade vinstdrivande företag men missgynnar nya innovativa företag som ännu inte går med vinst och har svårt att lånefinansiera sin verksamhet (ESO 2020:7). Saco ser därför att det finns ett utrymme för att förbättra i det avseendet.

Det är dock viktigt att poängtera att små företag inte är samma sak som entreprenöriella företag. Dessutom reagerar dom olika på

skatteförändringar. Många småföretagare är inte särskilt intresserade av att expandera eller att utveckla nya produkter, utan är nöjda med att ge ägarfamiljen försörjning. I själva verket visar studier att de allra flesta fåmansföretag aldrig anställer någon utöver den aktive ägaren. Sysselsättningsökningen bland mindre företag totalt sett drivs av ett fåtal snabbväxande gaseller, samtidigt som det stora flertalet småföretag inte växer sett till antalet anställda. Detta innebär att omfördelningen av sysselsatta från andra företag dominerar. Det förhållandet måste hållas i åtanke när förslag formuleras med syfte att öka sysselsättningen bland fåmansföretagarna men samtidigt undvika oönskad inkomstomvandling.

Saco konstaterar att det svenska skattesystemet inte uppmuntrar högutbildade att start företag. Forskningen antyder att alternativkostnaden för högutbildade att ge upp en trygg tillvaro som anställd för många är för stor eftersom den förväntade nettoavkastningen är för låg. Detta indikerar även den offentliga statistiken över utbildningsnivån på egenföretagare i Sverige men också i övriga Europa som ligger lägre än den gör för egenföretagare i USA. Skillnaden jämfört med USA förklaras till viss del av skattestrukturen. Avsaknaden av ett akademiskt entreprenörskap framförs ofta som en viktig förklaring till att sambandet mellan kunskap och forskning och ekonomisk tillväxt är svagt i Sverige. Även i detta avseende finns det därför utrymme till förbättring speciellt med tanke på att Sverige är en kunskapsnation.

Samtidigt visar forskningen att höga skatter på arbete har en positiv effekt på sannolikheten att bli egenföretagare *vid sidan av* sin anställning. Att vara kombinator är en relativt vanlig företeelse bland högutbildade. En tolkning av detta är att många drivs att göra detta som ett sätt att undgå eller reducera skatten på inkomster från extrauppdrag, vilket är kopplat till internationellt sett höga marginalsatser för höginkomsttagare i Sverige. Men att ta steget att bli kombinator kan också vara det första steget mot att bli heltidsföretagare och börja anställa. Då är det bra om detta steg inte blir skattemässigt för stort.

Forskningen visar att skattemiljön är en viktig del för nystartade, unga företag med tillväxtambitioner. Detta uppmärksammades bland annat i två offentliga utredningar under 2016. Både entreprenörskapsutredningen (SOU 2016:72) och incitamentsutredningen (SOU 2016:23) föreslog skattelättnader för att uppmuntra till entreprenörskap och företagsutveckling. Samtidigt föreslog en tredje offentlig utredning (SOU 2016:75) skärpt beskattning av entreprenörer. Detta visar på ett behov av en översyn av hela skattesystemet där en analys görs av hur skattesystemet ska vara utformat för att vara konkurrenskraftigt och effektivt kunna möta de utmaningar vi står inför framöver. En mängd utredningar och rapporter har under senare tid presenterat exempel på hur en sådan reform skulle kunna se ut (till exempel från SNS, ESO och

Konjunkturinstitutet). Saco anser därför att det är hög tid för regeringen att tillsätta en parlamentarisk utredning med syfte att ta fram gemensamma principer och riktlinjer för att samla det politiska systemet bakom en ny omfattande skatteuppgörelse som håller över tid.

Övergripande kommentarer på centrala förslag

De så kallade 3:12-reglerna är ett regelverk som omfattar aktiebolag där fyra eller färre delägare äger aktier som motsvarar mer än 50% av företaget. Majoriteten av 3:12-reglerna handlar om hur mycket kapital (del)ägare kan ta ut i lågbeskattad utdelning snarare än som högbeskattad tjänsteinkomst, så kallad inkomstomvandling. Idag saknas dock en allmänt accepterad definition på vad som ska betraktas som oacceptabel inkomstomvandling. Det är en försvårande omständighet som kommittén borde ha tittat närmare på och tydliggjort när nu reglerna ska göras bättre för fåmansbolagen.

Regelverket för 3:12-företag omfattade under 2021 närmare 400 000 företag, vilka i sin tur ägs av cirka 540 000 delägare. Från den offentliga statistiken framgår att tillväxten av nya aktiebolag huvudsakligen sker genom att antalet 3:12-företag blir fler. Det är därför tydligt att förändringar i reglerna kommer att beröra och påverka många individer.

Kommittén har haft som utgångspunkt att huvudsakligen fokusera förenklingsarbetet på beräkningsreglerna, vilket innebär att kvalifikationsreglerna fortsatt kommer att vara komplicerade, trots ett dokumenterat behov av förenkling. Saco ställer sig dock bakom kommitténs motiv till att inte presentera några förslag på större förändringar av kvalificeringsreglerna. Detta eftersom det har utvecklats en betydande rättspraxis som ger vägledning om hur dagens regler ska tolkas. I många fall handlar det om bedömningar som är beroende av omständigheter i det enskilda fallet. Större förändringar skulle medföra en rättslig osäkerhet för de skatteskyldiga under lång tid framöver. Detta innebär dock att det även fortsättningsvis finns behov av att utveckla och förenkla 3:12-reglerna, vilket Saco anser bör ske inom ramen för en övergripande skattereform som tar ett helhetsgrepp om skattesystemet.

(kap. 10) Ny enklare regel för att räkna ut gränsbelopp

Dagens regler innebär att utdelning upp till ett särskilt **gränsbelopp** beskattas med endast 20 procent, medan utdelning över gränsbeloppet upp till ett visst takbelopp om 90 inkomstbasbelopp (ca 6,9 miljoner kronor för 2024) beskattas som en tjänsteinkomst. Gränsbeloppet är individuellt för varje delägare i ett fåmansbolag. Dagens regler innebär att gränsbeloppet kan räknas ut med två olika regler: *förenklingsregeln* eller *huvudregeln*. Kommittén föreslår att båda dessa tas bort och ersätts med en gemensam regel, som till sin konstruktion blir en kombination av de båda reglerna. Eftersom dom flesta fåmansbolag använder

förenklingsregeln idag kommer detta innebära en förenkling för många små och medelstora företag. Förslagets utformning innebär också att antalet trösklar och beräkningsmoment minskar, vilket kommer att göra att utfallet av reglerna blir mer förutsebart. Eftersom beräkningsregeln ska användas av alla delägare kommer det också bli möjligt för Skatteverket att automatisera beräkningen. Sammantaget anser **Saco att detta är en bra förändring.**

Den föreslagna beräkningsregeln för gränsbeloppet föreslås innehålla tre delar: ett grundbelopp, ett lönebaserat utrymme och ett omkostnadsbelopp som tillsammans ger gränsbeloppet.

Grundbeloppet anknyter till det belopp som finns i dagens schablonbaserade förenklingsregel. Det fungerar som ett golv för gränsbeloppet och föreslås uppgå till 4 inkomstbasbelopp (IBB) per företag, vilket motsvarar 304 800 kronor vid 2024 års IBB. Det innebär en höjning från 2,75 till 4 IBB jämfört med dagens schablonbaserade förenklingsregel och ger därmed ett större lågbeskattat utrymme. Detta innebär att möjligheten till inkomstomvandling ökar även för det stora flertalet 3:12-företag som inte har några planer på att anställa. Detta **ställer sig Saco kritisk till** speciellt med tanke på att förändringen innebär att grundbeloppet ökar med över 45 procent jämfört med dagens förenklingsregel som dom flesta använder och utan att det påverkar incitamenten att anställa. Detta försvagar regelverkets syfte relaterat till inkomstomvandling, vilket strider mot direktiven.

Det *lönebaserade utrymmet* utgörs av 50 procent av ägarens andel av löneunderlaget som överstiger 8 IBB (609 600 kr 2024). I förslaget ersätts dagens löneuttagskrav och kapitalandelskrav med ett avdrag för egen lön, ett s.k. löneavdrag. Löneavdraget på 8 IBB syftar till att på ett schabloniserat sätt undanta delägarnas egna löner från företagets löneunderlag. Det innebär att samtliga delägare i fåmansföretag som anställer får möjlighet att tillgodoräkna sig löneunderlag i företaget, oavsett storleken på ägarandel och eget löneuttag. Genom att ta bort dessa båda krav blir utfallet av reglerna mer förutsebart, eftersom storleken på det föreslagna schablonmässiga löneavdraget blir känt på förhand. Samtidigt innebär förslaget att delägare som gör stora löneuttag likställs med delägare som inte gör något löneuttag alls. **Det blir problematiskt** eftersom det lönebaserade utrymmet skulle kunna bli stort trots att delägaren inte tar ut någon tjänstebeskattad lön.

Slopandet av kapitalandelskravet innebär också att de särskilda bestämmelserna om lättnader i beskattningen av personaloptioner görs mer effektiva när det gäller att attrahera och behålla nyckelkompetens i växande företag. Avsikten med personaloptioner är just att ge incitament för anställda att prestera och bidra till företagets tillväxt, genom att ge

dem möjlighet att ta del av värdeökningen i företaget. De som förvärvar andelar med stöd av de särskilda reglerna om personaloptioner uppfyller i normalfallet inte kapitalandelskravet och har då inte möjlighet att ta del av ett lönebaserat utrymme. Med förslaget kan de däremot ta del av ett lönebaserat utrymme om företaget växer och anställer, och därför har en hög lönesumma då optionen nyttjas för att förvärva andelar. **Detta ser Saco som positivt.** Men ett slopat löneuttagskrav kan bidra till omfattande inkomstomvandling. Saco instämmer därför i kommitténs bedömning om att effekterna av förslaget behöver utvärderas.

(kap 11.4) Gemensamt takbelopp för utdelning och kapitalvinst

Enligt dagens regler har kapitalvinster och utdelningar separata takbelopp. Takbeloppet för kapitalvinster uppgår i dag till 100 IBB medan taket för utdelning uppgår till 90 IBB. Kommittén föreslår ett gemensamt takbelopp som ska uppgå till 90 IBB och ska gälla för utdelningar och kapitalvinster som beskattats som tjänsteinkomster under beskattningsåret samt de två föregående beskattningsåren.

Kommittén gör bedömningen att någon form av begränsningsregel även fortsättningsvis behövs för att regelsystemet ska uppfattas som legitimt även i fall där kapitalavkastningen kraftigt överstiger schablonerna. Takreglerna för utdelning och kapitalvinst fyller ett sådant syfte. Detta motiverar dock inte att takreglerna för utdelning och kapitalvinst ska ha olika nivåer. Att införa ett gemensamt takbelopp förenklar systemet utan att medföra offentligfinansiella kostnader. **Saco ställer sig positiv** till förslaget.

(kap 16.8) Begreppet ”närstående” stramas åt

Med syfte att förhindra möjligheterna för en verksam delägare att kringgå skattereglerna och utföra inkomstomvandling genom transaktioner inom närståendekretsen har det införts särskilda bestämmelser i 3:12-regelverket. En följd av reglerna är att vissa transaktioner underkänns skatterättsligt på grund av att det råder släktförhållande mellan parterna. I den offentliga utredningen *Beskattning av småföretagare* (SOU 2002:52) föreslogs av legitimitetsskäl att den personkrets som ska anses ingå i närståendekretsen begränsas så att syskon, syskons make och syskons avkomling inte räknas som närstående. Kommittén menar därför att en inskränkning av kretsen skulle medföra ett mer legitimt 3:12-regelverk och dessutom minska den administrativ börda för de berörda.

Men detta betyder också att närståendebegreppet får en särskild definition i kapitel 57 i inkomstskattelagen. För att inte bryta mot målsättningen om neutralitet och enhetlighet så borde närståendebegreppet gälla för hela inkomstskattelagen. Saco ställer sig därför

tveksam till en lösning där centrala begrepp har olika betydelse på olika platser i lagen och menar att det generella närståendebegreppet bör ses över och en förändring i kapitel 57 i inkomstskattelagen bör invänta en sådan allmän översyn.

(kap 17.3) Sänkning av karensregeln från 5 till 4 år

Utredningen föreslår att om ett företag upphör att vara fåmansföretag ska, under förutsättning att övriga villkor är uppfyllda, en andel anses kvalificerad under som mest fyra beskattningsår därefter.

Karenstiden innebär här att så snart en delägare eller närstående varit kvalificerat verksam under något av de fem senaste beskattningsåren blir entreprenörsskatten gällande. Det finns flera skäl till att korta karenstiden för dessa så kallade trädabolag. Dagens karenstid kan bidra till att framgångsrika entreprenörer lämnar Sverige alternativt att deras tillgångar förvaltas passivt i fem år i stället för att investeras i nya projekt under aktiva ägare. En förkortning till fyra år skulle bland annat ge ökade förutsättningar för att entreprenörskompetens och kapital från lyckade entreprenörssatsningar blir kvar i Sverige. **Saco tillstyrker förslaget.**

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andréén
Välfärdsekonom